

матеріалу, спрямований на розвиток співочого дихання, вокально-фонаційних навичок, співочої артикуляції та інтонвання є основними етапами та видами діяльності в процесі навчання підлітків естрадному співу у культурно-дозвільній організації.

Таким чином, для того, щоб ефективно впроваджувати мультимедійні технології в процес навчання дітей підліткового віку естрадного вокалу, необхідно дотримуватися відповідних умов: технологічних, дидактичних, методичних та організаційних. Ці умови пов'язані з цілями та принципами навчання і є обов'язковими для реалізації навчання підлітків естрадному співу із використанням мультимедійних технологій.

Література:

1. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / [ав.: Жалдак М. І., Шут М. І., Жук Ю. О., Дементієвська Н. П., Пінчук О. П., Соколюк О. М., Соколов П. К.; за ред.: Жука Ю. О. К.]. *Педагогічна думка*. 2012. 112 с.

Іван ФРАЙТ, Євгенія ШУНЕВИЧ
(Дрогобич, Україна)

РОЛЬ МУЗИЧНО-СЛОВЕСНОГО СИНТЕЗУ У ВОКАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ

Поєднання слова і музики – одна з самих складних проблем вокального виконання. У вокальному творі об'єднуються два види мистецтва з різним ступенем їх наочності. І літери, і ноти відтворюються у звуках, але сприймаються вони по-різному. Пояснюється це тим, що слова – мова думок – втілюють поняття, впливають на почуття після того, як вони усвідомлені. Музика ж – мова почуттів, сфера самих сильних емоцій, які виникають миттєво у процесі виконання музичного твору.

Без емоційного пізнання виконавець сприймає слово лише як одиницю мови, звукове втілення, назву окремого пред-

мета чи явища. Однак, цього замало. Слово повинно бути живим джерелом, яке йде з трепетної душі виконавця. Грамотно прочитати, емоційно осмислити поетичний текст – значить увійти у світ його музичного звучання. Музика поглиблює смислову місткість слова. Поезія слів формує думку, за якою треба створити образ і настрої, а в музиці безпосередньо дається настрої і за ним треба відтворити думку і образ.

Відзначимо, що музика позбавлена можливості зображувати конкретні предмети, а одна з головних її особливостей – відтворення почуттів. Чим повніше виконавець усвідомлює зміст словесного образу, тим глибше відчуває його музичну сторону. Музика поглиблює зміст слова, робить образ емоційним, дієвим.

У поетичного тексту і музики є важливий спільний засіб виразності – інтонація. Вона, перш за все, відтворює емоційний стан людини: заклик, гнів, радість, пафос, подив, здивування тощо «Зв'язок музики і слова народжує у вокальних формах особливу синтаксичну конструкцію – музичну строфу як смислову одиницю структури... Музично-словесний синтез не зводиться до композиційної структури замкнутого та незамкнутого типу, цільної або дробової, пісенного або речитативного характеру, а позначає цілісну смислову єдність музики і слова» [1, 34]. Завдячуючи інтонації, існує самий близький і тісний зв'язок між живою мовою і музикою. Однак, необхідно пам'ятати, що словесна інтонація існує не тільки у зовнішньому звучанні слова, а й в його звуковому складі.

Щодо музичної інтонації, то в музиці вона представлена мелодією, яка складається з послідовно об'єднаних зворотів. Інтонація – невеликий мелодичний зворот. Кожна окрема інтонація, як правило, складається з двох-трьох звуків. Інтонацію, як частинку загального, тобто мелодії, можна порівняти зі словом, яке є в поетичному творі частковим по відношенню до всього тексту. Виконавцю необхідно перейматися почуттями автора поетичного тексту.

Композитора, перш за все, надихає настрої, глибина переживань ліричного героя. Однак, не можна не враховувати значення звукової сторони літературного твору. Вона вно-

силь у нього емоційну виразність, ніби акомпанує «внутрішній мелодії», яка коріниться у «музичному підтексті» вірша. Виконавець не може обмежуватися тільки музичним звучанням, необхідна концентрація його уваги і на звучанні поетичного тексту, слів. Навіть якщо цей текст написаний іноземною мовою – він все одно має певне звукове втілення, але не в музичних звуках, а у вербальній мові, яка зливається з музичним звучанням, або контрастує йому в залежності від художнього образу музичного твору.

Композитор, створюючи вокальний твір, у першу чергу керується літературним художнім образом, створеним поетом. Враження від нього, те чи інше прочитання підтексту літературного твору, проникнення композитора в поетичний задум – є його першочерговим завданням. По-перше, він відбирає ті літературні тексти, які близькі його душі, натурі, стилю; які можуть чи поставити питання, яке хвилює композитора, чи дати відповідь на нього. Загальна ідея літературного тексту втілюється поетом в різних деталях тексту. Саме тому вокалісту важливо усвідомити, які деталі літературного тексту композитор хотів підкреслити музичним звучанням, або з якими музика вступає у протиріччя. Прочитання літературного тексту композитором і вокалістом будуть, безумовно, різними.

Виконавська інтерпретація не буває цілком об'єктивною, вона завжди відбиває індивідуальні особливості виконавця, тому вона одночасно і суб'єктивна. Вокаліст, працюючи над поетичним текстом музичного твору, виділить свої смислові центри, побудує свою логіку розвитку образу, почуттів, які пронизують твір.

Таким чином, вокалістом будуть проставлені свої смислові акценти, буде вибраний свій емоційний діапазон почуттів в межах однієї думки окремо, і в межах цілого твору загалом. Згодом, коли він перейде до аналізу музичної тканини, може виявитися те, що прочитання вокалістом і композитором літературного тексту не співпадають. Композитор пішов іншим шляхом. Однак, ця праця – самостійне прочитання літературного тексту – надзвичайно важливий етап у форму-

ванні уявлення виконавця про художній образ твору. Це і є творчою роботою вокаліста: аналіз власного прочитання у співставленні з композиторським, намагання зануритися у творчу лабораторію композитора: чому саме тут він робить смисловий акцент, а не там, де здавалося вокалісту логічніше. Наявність протиріч і, головне, їх усвідомлення – це є показник вокального мислення вокаліста. Як відзначає О. Бандрівська, – «Музична література минулого не може виконуватися так, як вона виконувалася сучасниками. Перш за все, ... артист вносить своє розуміння у виконання твору будь-якої епохи, поєднуючи почуття стилю з тими рисами, які притаманні ... виконавській культурі (сучасності артиста – Є. Ш.)» [2, 82].

Література:

1. Григор'єва О. Вокальний цикл у творчості Д. Л. Клебанова: аспекти інтерпретації жанру: дис. ... канд. мистецтвозн.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Харків, 2021. 240 с.
2. Бандрівська О. Науково-методичні праці, рецензії. Львів: Апріорі. 2003. 147 с.

***Maria STRENACIKOVA (Sr.),
Maria STRENACIKOVA (Jr.)
(Banska Bystrica, Slovakia)***

**THE MUSICAL AND PEDAGOGICAL LEGACY
IN THE SONGS OF ST. HILDEGARD**

Saint Hildegard of Bingen is a saint woman who lived in the Middle Ages, yet whose teachings are known not only in the Catholic Church, but are also recognized in the circles of atheists and adherents of other faiths.

I. From the life of Saint Hildegard. Hildegard was born in 1089 in Germany as the youngest of 10 children in a noble family. From the age of 8, she lived in the Benedictine monastery of Disibodenberg, where she became a spiritual mother at the age of 38. She later founded the monastery of Rupertsberg, which